

GIẢI THƯỞNG CHẤT LƯỢNG QUỐC GIA VÀ TRIỂN KHAI HOẠT ĐỘNG GIẢI THƯỞNG CHẤT LƯỢNG QUỐC GIA TẠI TỈNH QUẢNG BÌNH

NGUYỄN XUÂN SONG

Phó Chi cục trưởng Chi cục TCĐLCL Quảng Bình

Gải thưởng chất lượng Quốc gia (GTCLQG) là hình thức tôn vinh, khen thưởng ở cấp quốc gia do Thủ tướng Chính phủ trao tặng cho các tổ chức, doanh nghiệp đạt các thành tích xuất sắc trong sản xuất, kinh doanh và dịch vụ; nâng cao vị thế các sản phẩm, hàng hoá và dịch vụ của doanh nghiệp; tăng cường năng lực và khả năng cạnh tranh của các tổ chức, doanh nghiệp thông qua việc cải tiến và nâng cao năng suất, chất lượng sản phẩm, hàng hoá và dịch vụ của mình. Xây dựng văn hoá, phong trào và các đột phá về năng suất, chất lượng trong các tổ chức, doanh nghiệp nhằm đóng góp tích cực vào tăng trưởng kinh tế, xã hội của đất nước, nâng cao khả năng hội nhập với nền kinh tế khu vực và thế giới. Mặt khác, GTCLQG còn cung cấp những chuẩn mực khoa học cho các doanh nghiệp làm căn cứ để phấn đấu vươn tới sự thành công trong lĩnh vực sản xuất, kinh doanh và dịch vụ. Giải thưởng chất lượng quốc gia được thiết lập và triển khai trên cơ sở chấp nhận mô hình và 7 tiêu chí của Giải thưởng Malcolm Baldrige (MBNQA) - GTCLQG của Mỹ đã được nhiều nước trên thế giới coi là mô hình chuẩn để nghiên cứu học tập khi xây dựng GTCLQG của mình.

Trên thế giới, các GTCLQG khu vực và quốc tế là các giải thưởng hướng vào việc cải tiến chất lượng quản lý và tổ chức hoạt động sản xuất, kinh doanh và dịch vụ của các



Logo và cúp vàng
Giải thưởng Chất lượng Quốc gia

doanh nghiệp nhằm hệ thống hóa và cơ cấu hóa hệ thống quản lý để từ đó nâng cao năng suất và khả năng cạnh tranh. Các GTCL được thiết lập và triển khai sớm từ những năm 1980 - 1990 của thế kỷ trước như: Giải thưởng chất lượng châu Âu (năm 1992), GTCL quốc tế châu Á - Thái Bình Dương (năm 1999), GTCL Deming của Nhật Bản (năm 1950), GTCLQG của Mỹ (năm 1987), GTCL Rajiv Gandhi của Ấn Độ,... Sự thành công của những mô hình GTCL đã tác động đến các quốc gia khác, dẫn đến sự ra đời của hàng loạt các giải GTCLQG. Theo thống kê, trên thế giới hiện có khoảng 95 giải thưởng về chất lượng, năng suất và sự tuyệt hảo được thiết lập bởi chính phủ các nước và một số tổ chức chất lượng mang tầm khu vực và thế giới

nhằm mục đích tôn vinh, khen thưởng các tổ chức, doanh nghiệp ở cấp quốc gia cũng như khuyến khích các tổ chức, doanh nghiệp chia sẻ kinh nghiệm quản lý chất lượng.

Đối với Việt Nam: Sự hình thành GTCLQG đánh dấu một bước phát triển mới cho hoạt động GTCL của Việt Nam nói riêng và phong trào năng suất - chất lượng tại Việt Nam nói chung. Giải thưởng chất lượng Việt Nam là giải thưởng thuộc hệ thống GTCL quốc tế châu Á - Thái Bình Dương G (APQO), do Bộ Khoa học và Công nghệ thành lập từ năm 1996 nhằm tôn vinh những doanh nghiệp đạt thành tích xuất sắc trong việc nâng cao chất lượng sản phẩm, dịch vụ năng lực cạnh tranh và hiệu quả hoạt động, tăng cường khả năng hội nhập với nền kinh tế khu vực và thế giới. Năm 2009 GTCL Việt Nam được phát triển thành GTCLQG và được thực hiện theo quy định của Luật Chất lượng sản phẩm, hàng hoá được Quốc hội thông qua ngày 21/11/2007 và Nghị định số 132/2008/NĐ-CP ngày 31/12/2008 của Chính phủ. Từ năm 1996 đến năm 2013 đã có 1.548 lượt doanh nghiệp được tặng GTCL. Từ năm 2000 đến năm 2013 liên tục tham gia GTCL Quốc tế châu Á - Thái Bình Dương và đã có 31 doanh nghiệp được trao giải này. Các doanh nghiệp đã từng tham gia và đạt GTCLQG đều khẳng định, lợi ích lớn nhất mà GTCLQG đem lại cho các doanh nghiệp là cơ hội để khẳng định thương hiệu của mình trên thị trường, đồng thời là cơ hội để học hỏi kinh nghiệm, cải tiến và tự hoàn thiện mình, nâng cao khả năng cạnh tranh, trình độ quản lý, uy tín và lòng tin đối với khách hàng.

Đối với tỉnh Quảng Bình: Từ khi GTCL Việt Nam hình thành (nay là GTCLQG) việc triển khai hoạt động GTCLQG tại địa phương do các hội đồng sơ tuyển thực hiện (chủ trì là Sở Khoa học và Công nghệ và Chi cục Tiêu chuẩn Đo lường Chất lượng tỉnh).

Trong những năm qua, cơ quan chủ trì thực hiện GTCLQG tỉnh đã thực hiện tuyên truyền các quy định văn bản quy phạm pháp luật về GTCLQG như: Luật Chất lượng sản phẩm, hàng hoá được Quốc hội thông qua ngày 21/11/2007 và Nghị định số 132/2008/NĐ-CP ngày 31/12/2008 của Chính phủ; Quyết định số 19/2004/QĐ-BKHCN ngày 14 tháng 7 năm 2004 ban hành Quy chế tuyển chọn GTCL Việt Nam của Bộ Khoa học và Công nghệ; Quyết định Số 47/ 2001/ QĐ-BKHCNMT ngày 15 tháng 8 năm 2001 ban hành Quy chế tuyển chọn GTCL của Bộ Khoa học Công nghệ và Môi trường; Quyết định số 1352-QĐ-TĐC ngày 8/5/1995 của Bộ Khoa học, Công nghệ và Môi trường về thiết lập một giải thưởng trong lĩnh vực chất lượng - GTCL Việt Nam (nay là Bộ Khoa học và Công nghệ). Đồng thời tổ chức đào tạo, tập huấn, hướng dẫn cho các tổ chức, doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh xây dựng hồ sơ theo 7 tiêu chí của GTCLQG, thông báo kế hoạch triển khai và tiếp nhận đăng ký tham dự GTCLQG của các doanh nghiệp, thành lập hội đồng sơ tuyển, thực hiện sơ tuyển hồ sơ tham dự GTCLQG của doanh nghiệp; tham mưu cho UBND tỉnh Quảng Bình xây dựng các văn bản, các chương trình, dự án hỗ trợ nhằm triển khai tốt hoạt động GTCLQG của tỉnh Quảng Bình.

Nhờ triển khai tốt hoạt động GTCLQG, tỉnh Quảng Bình đã có 14 GTCLQG bao gồm: Công ty cổ phần Bia Hà Nội - Quảng Bình (2 lần), Công ty TNHH MTV Lệ Ninh, Công ty Cổ phần Tổng công ty Nông nghiệp Quảng Bình trước đây là Công ty Giống cây trồng Quảng Bình (2 lần), Nhà máy nhôm ASIA VINA TAI WAN (2 lần), Công ty Cao su Việt Trung, Công ty Cổ phần Gốm sứ và Xây dựng COSEVCO; Công ty Xây dựng và Sản xuất VLXD COSEVCO 6 (2 lần), Công ty Xăng dầu Quảng Bình; Công ty Xây dựng

và SXVLXD COSEVCO I và Công ty Xi măng COSEVCO Sông Gianh. Đặc biệt năm 2013, trong xu thế chung về kinh tế Việt Nam rơi vào trì trệ, tăng trưởng dưới mức tiềm năng và đối mặt với bất ổn kinh tế vĩ mô các doanh nghiệp cả nước nói chung và doanh nghiệp trong tỉnh Quảng Bình nói riêng gặp nhiều khó khăn trong hoạt động sản xuất, kinh doanh cũng như thiệt hại trong thiên tai bão lụt, nhưng tỉnh Quảng Bình vẫn có ba doanh nghiệp tham gia và đạt GTCLQG đó là: Công ty cổ phần Bia Hà Nội - Quảng Bình lĩnh vực hoạt động sản xuất bia; Công ty TNHH MTV Lê Ninh lĩnh vực hoạt động sản xuất cao su mũ cốm, phân bón, thức ăn chăn nuôi; Công ty cổ phần Nông nghiệp Quảng Bình lĩnh vực hoạt động sản xuất giống lúa, phân bón. Năm 2014, tiếp tục triển khai Chương trình GTCLQG theo kế hoạch số 371/TĐC-TCCL ngày 14/3/2014 của Tổng cục Tiêu chuẩn Đo lường Chất lượng về việc kế hoạch hoạt động GTCLQG năm 2014, trên cơ sở kế hoạch này Chi cục Tiêu chuẩn Đo lường Chất lượng Quảng Bình đã xây dựng kế hoạch triển khai và gửi thông báo đến các doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh được biết để đăng ký tham gia GTCLQG.

Để GTCLQG được triển khai thuận lợi và đưa giải thưởng ngày càng nhận được sự tham gia đông đảo của các doanh nghiệp, trong thời gian tới cơ quan chủ trì ở Trung ương cũng địa phương cần tiếp tục: Hỗ trợ doanh nghiệp hoàn thiện thủ tục đăng ký tham dự và hồ sơ đăng ký tham dự, tổ chức hội nghị, hội thảo, tuyên truyền, tập huấn, hướng dẫn xây dựng, đánh giá hồ sơ



Hội đồng sơ tuyển: xem xét, đánh giá hồ sơ của các doanh nghiệp tham dự GTCLQG năm 2013 tại tỉnh Quảng Bình

Ảnh: **XS**

GTCLQG cho các tổ chức, doanh nghiệp. Tổ chức tốt công tác xây dựng kế hoạch triển khai, xem xét, đánh giá hồ sơ GTCLQG và tiếp nhận hồ sơ của các doanh nghiệp đăng ký tham gia GTCLQG hàng năm. Gắn kết được hoạt động GTCLQG với chương trình nâng cao năng suất và chất lượng sản phẩm, hàng hoá của doanh nghiệp ở địa phương và chương trình phát triển năng suất, chất lượng đã được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt.

Nhằm đưa giải thưởng ngày càng nhận được sự tham gia đông đảo của các doanh nghiệp, cần có những cơ chế khuyến khích đối với mỗi doanh nghiệp như: hướng dẫn hồ sơ tham gia, thay đổi, bổ sung một số tiêu chí đánh giá giải cho phù hợp với mỗi giai đoạn phát triển,... Đặc biệt, cần đẩy mạnh công tác truyền thông, tuyên truyền và phổ biến rộng rãi để cộng đồng doanh nghiệp và toàn xã hội thấy được ý nghĩa cũng như lợi ích của GTCLQG.

Bổ sung loại hình GTCLQG cho sản phẩm, hàng hóa: Hiện tại GTCLQG mới thực hiện tôn vinh khen thưởng cho loại hình tổ chức, doanh nghiệp tham dự GTCLQG như:

sản xuất lớn, sản xuất vừa và nhỏ; dịch vụ lớn, dịch vụ vừa và nhỏ. Nhằm đảm bảo hoạt động tôn vinh sẽ được phát triển theo cả chiều rộng và chiều sâu, đồng thời cũng thể hiện được sự hội nhập với các hình thức tôn vinh, khen thưởng về chất lượng phổ biến hiện nay tại khu vực và quốc tế, tạo tiền đề quan trọng cho Việt Nam có thể đề cử thêm giải thưởng chất lượng dành cho sản phẩm, hàng hóa của khu vực và quốc tế mà Việt Nam tham dự với tư cách là thành viên (như tại Tổ chức Chất lượng châu Á - Thái Bình Dương (APQO)) trong thời gian tới cần bổ sung loại GTCLQG dành cho sản phẩm, hàng hóa.

Cần xây dựng nguồn kinh phí hoạt động ổn định cho GTCLQG: Nguồn kinh phí hoạt động thường xuyên hằng năm cho GTCLQG được huy động từ ba nguồn chính: ngân sách nhà nước, thu từ dịch vụ GTCLQG và sự đóng góp, hỗ trợ, tài trợ của doanh nghiệp. Do chưa có cơ chế tài chính riêng cho hoạt động GTCLQG nên các nguồn thu và chi cho hoạt động GTCLQG gặp rất nhiều vướng mắc trong quá trình thực hiện như nguồn thu không ổn định, không đáp ứng được đầy đủ các hoạt động triển khai ở cấp Trung ương và địa phương. Nhiều hoạt động quan trọng của GTCLQG không thể hoặc triển khai không hiệu quả như: đào tạo chuyên gia đánh giá, tập huấn cho doanh nghiệp tham dự GTCLQG, tuyên truyền quảng bá cho hoạt động giải thưởng, tổ chức hoạt động xem xét, đánh giá doanh nghiệp đăng ký tham dự, hoạt động của hội đồng sơ tuyển và hội đồng quốc gia, tổ chức lễ trao giải, khen thưởng cho doanh nghiệp đạt giải, hoạt động hợp tác quốc tế về giải thưởng chất lượng... Điều này làm cho hoạt động GTCLQG thường triển khai một cách thụ động, chậm và không rộng khắp, ảnh hưởng không nhỏ đến chất lượng, uy tín và vị thế của GTCLQG trong thời gian qua.

Hiện nay, theo thống kê cả nước có khoảng hơn 40 loại giải thưởng do các bộ, ngành, đoàn thể, cơ quan, công ty thiết lập và triển khai trực tiếp hoặc gián tiếp liên quan đến lĩnh vực quản lý chất lượng sản phẩm hàng hóa trao cho tổ chức, cá nhân và sản phẩm. Điều này cho thấy đang thiếu một khung qui định pháp lý và chế tài đủ mạnh để điều chỉnh hoạt động xét thưởng, đặc biệt quy định các điều kiện để làm rõ và phân biệt giải thưởng chất lượng sản phẩm hàng hóa có tính chất và tầm mức quốc gia với giải thưởng chất lượng sản phẩm hàng hóa của các tổ chức, cá nhân và tạo sự thống nhất chung trong hoạt động quản lý nhà nước về giải thưởng cũng như chất lượng hoạt động trong công tác xét thưởng. Chính vì vậy, cần xây dựng và ban hành văn bản pháp quy quy định nhằm thống nhất quản lý hoạt động tôn vinh, khen thưởng về chất lượng ở cấp quốc gia, tạo một hành lang pháp lý quan trọng để triển khai một cách sâu rộng và hiệu quả hoạt động tôn vinh, khen thưởng về chất lượng từ cấp địa phương, bộ, ngành đến Trung ương, đồng thời khuyến khích các doanh nghiệp tham dự giải thưởng, tôn vinh xứng đáng các doanh nghiệp, sản phẩm, hàng hóa tiêu biểu theo các tiêu chí giải thưởng và huy động được sự tham gia và hỗ trợ từ các bộ, ngành, cơ quan, địa phương đối với GTCLQG.

Hy vọng, trong thời gian tới cùng với sự quan tâm chỉ đạo của các cấp, các ngành từ Trung ương đến địa phương và sự hưởng ứng tham gia tích cực của cộng đồng doanh nghiệp Việt Nam đối với GTCLQG sẽ đẩy mạnh hoạt động GTCLQG triển khai một cách chủ động, sâu rộng, nâng cao chất lượng của GTCLQG, tạo uy tín và vị thế của GTCLQG. Qua đó tạo tiền đề quan trọng cho việc hội nhập đầy đủ hoạt động GTCL của Việt Nam trong khu vực và quốc tế ■